

Seletuskirja lisa 1: Kaasamistabel

Nr.	Partner	Märkus, ettepanek või kommentaar	Arvestamine
1.	Välisministeerium	1.1. Välisministeerium toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut, milles käsitletakse turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamise tingimuste muutmist. Ettepaneku eesmärk on tugevdada turvalise kolmanda riigi kontseptsiooni rakendamist Euroopa Liidu varjupaigaraamistikus.	Teadmiseks võetud.
		1.2. Toetame liikmesriikidele suurema paindlikkuse tagamist, varjupaigamenetluste tõhustamist ning ELi varjupaigasüsteemides surve ja kuritarvituste vähendamist, mida kontseptsiooni rakendamine pakub.	Teadmiseks võetud.
		1.3. Peame oluliseks, et komisjoni ettepanek aitab tugevdada partnerlusel põhinevat koostööd kolmandate riikidega, tagades selge õigusraamistiku turvalise kolmanda riigi kontseptsiooni rakendamiseks, õiglase vastutuse jagamise ning rahvusvaheliste kohustuste ja põhiõiguste järgimise.	Arvestatud seisukohtade kujundamisel.
2.	Justiits- ja Digiministeerium	2.1. Peame eriti oluliseks turvalise kolmanda riigi mõiste alusel tehtud vastuvõetamatuse otsuste peale esitatud edasikaebuse automaatse peatava mõju lõppemist. Muudatuse järgi kaebemenetluses ei jää automaatselt väljasaadetav riiki, vaid väljasaatmine jätkub kaebuse esitamise järgselt, välja arvatud kui kohus otsustab eraldi selle peatada või tegemist on saatjata alaealisega piirimenetluses. Kohus saab vaadata kaebuse läbi ka olukorras, kus välismaalane on saadetud välja.	Teadmiseks võetud.

		2.2. Kuna lapse huvid peavad olema alati esmatähtsad, on oluline, et lastele kehtib ainult seose või läbisõidu reegel ja ei kehti lepingu-kokkuleppe reegel.	Teadmiseks võetud.
		2.3. Peame oluliseks liikmesriikide turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamise võimalusi: 1. seose olemasolu korral kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet, nagu on määratletud siseriiklikus õiguses, kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikas ja rahvusvahelistes standardites sätestatud parameetritega, või 2. kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet, käsitades transiiti piisava kriteeriumina, või 3. kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet kolmanda riigiga sõlmitud lepingu või kokkuleppe alusel, millega nõutakse kõnealuse lepingu või kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate taotlejate esitatud tulemusliku kaitse taotluste sisulist läbivaatamist (ei kehti saatjata alaealiste kohta).	Teadmiseks võetud.
		2.4. Ettepanek laiendab oluliselt võimalusi välismaalase tagasisaatmiseks: lisaks senisele seosele kolmanda riigiga saab välismaalasi tagasi saata ka ainult transiidi põhjal või lepingu-kokkuleppe alusel.	Teadmiseks võetud.
		2.5. Muudatus vähendab tõenäoliselt kohtute töökoormust, kuna väheneb taktikaliste, menetlust tahtlikult venitavate kaebuste arv. Eelnõu ilmselt kiirendab menetlust, vähendades süsteemi kuritarvitamisi ja rändesurvet ELi varjupaigasüsteemile tervikuna. Tekib senisest rohkem valikuid ja suurem paindlikkus ilma õigusriigi põhimõtteid ohustamata. Säilivad kõik olulised	Arvestatud seisukohtade kujundamisel.

		põhiõiguste kaitsed ning tagatud on rahvusvahelise kohustuste järgimine.	
3.	Politsei- ja Piirivalveamet	Märkusi ei ole.	Teadmiseks võetud.
4.	Kaitsepolitseiamet	Märkusi ei ole.	Teadmiseks võetud.
5.	Välisluureamet	Märkusi ei ole.	Teadmiseks võetud.
6.	ÜRO Pagulasamet (UNHCR)	Märkusi ei ole.	Teadmiseks võetud.
7.	Eesti Pagulasabi	<p>7.1. Rohkem inimesi saadetakse rahvusvahelist kaitset taotlema riikidesse, mis, kuigi paigutatud kategooriasse „turvalised kolmandad riigid“, ei ole tegelikkuses turvalised. Näiteks on Maroko, Tuneesia ja Egiptus korduvalt sattunud rahvusvaheliste inimõigusorganisatsioonide kriitika alla Sahara-tagusest Aafrikast ja ka mujalt pärit migrantide kohtlemise tõttu – vägistamised, alusetud kinnipidamised, kõrbesse deporteerimised jne kui nimetada vaid mõnd süüdistustest. Kui üldse kasutada „turvalise kolmanda riigi“ kontseptsiooni, peaks asüülitaotlejal olema nimetatud riigiga sisuline seos - perekondlikud sidemed või pikaajaline elamine koha peal. Näiteks transiit läbi mingi riigi ei tähenda, et sisuliselt on see riik inimesele turvaline, Põhja-Aafrikast tulev statistika näitab hoopis vastupidist.</p> <p>7.2. Turvalise kolmanda riigi vastuvõetamatuse otsuste edasikaebamise automaatse peatava mõju eemaldamine seadusandlusest tähendab potentsiaalset non-refoulement põhimõtte rikkumist – inimesed saadetakse Euroopa Liidust välja riikidesse, kus võib olla reaalne oht nende elule või inimväärikusele.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Määruse 2024/1348 (ühtse varjupaiga menetluse kohta) kohaselt on turvalise kolmanda riigi mõistete kohaldamisel oluline, et kolmas riik, kelle suhtes neid mõisteid kohaldatakse, oleks Genfi konventsiooni osaline ja järgiks seda, välja arvatud juhul, kui kõnealune kolmas riik muul viisil näeb ette tulemusliku õigusliku ja praktilise kaitse kooskõlas põhiliste inimõiguste standarditega.</p> <p>Teadmiseks võetud.</p> <p>PPA hindab menetluse raames jätkuvalt tagasi- ja väljasaatmise lubamatust ehk <i>non-refoulement</i> põhimõtet.</p>

		<p>7.3. Rohkem inimesi jääb kinni kafkalikku limbosse, õigusvaakumisse kus neil ei ole de facto ligipääsu varjupaiga taotlemise protsessile – turvalised kolmandad riigid sageli praktikas ei anna kaitset inimestele, kelle asüülitaotlus on Euroopas tagasi lükatud. Statistika ja varjupaigataotlejatega tegelevate organisatsioonide praktika näitab, et turvaliste rändeteede puudumisel valivad inimesed irregulaarsed teekonnad ning satuvad inimsugeldajate ohvriks.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Määruse 2024/1348 (ühtse varjupaiga menetluse kohta) põhjenduspunkt 48 selgituse kohaselt peaks liikmesriikidel olema võimalus kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet mittelubavuse alusena, kui taotlejal on võimalik taotleda ja, kui tingimused on täidetud, saada tulemuslikku kaitset kolmandas riigis, kus ta elu ja vabadus ei ole ohus rassi, usu, kodakondsuse, teatavasse sotsiaalsesse rühma kuulumise või poliitiliste tõekspidamiste tõttu, kus teda ei ähvarda tagakiusamine ega määruses (EL) 2024/1347 määratletud tõsise kahju kannatamise reaalne oht ning kus ta on kaitstud sellise tagasi- ja väljasaatmise eest, millega rikutaks(e) rahvusvahelises õiguses sätestatud õigust kaitsele piinamise ning julma, ebainimliku või inimväärakust alandava kohtlemise või karistamise eest.</p>
		<p>7.4. Euroopa Liidu Rändepakti üheks eesmärgiks on liikmesriikide rändega seotud praktikate ühtlustamine. Komisjoni turvalise kolmanda riigi kontseptsiooni rakendamise ettepanek õõnestab neid</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Liikmesriikidel on võimalik sisustada taotleja ja kolmanda riigi</p>

		ühtlustamispuudeid , kuna liikmesriigid hakkavad seost taotleja ja turvalise kolmanda riigi vahel sisustama veel erinevamalt.	vahelist seost lähtuvalt määruses 2024/1348 (ühtse varjupaiga menetluse kohta) sätestatust.
		7.5. Eesti Pagulasabil on hea meel, et saatjata alaealiste puhul toob Komisjoni ettepanek eraldi välja nende haavatavuse, vajaduse lähtuda laste parimatest huvidest ning et nende puhul ei kohaldu turvalise kolmanda riigi mõiste kui seose aluseks on leping või kokkulepe liikmesriigi ja turvalise kolmanda riigi vahel. Samal ajal tõdeme, et saatjata alaealised, kuigi kindlasti eraldi tähelepanu ja kaitsemeetmeid vajav rühm, ei ole ainus haavatav grupp asüülitaotlejate seas. Leiame et kõigi haavatavate gruppide puhul peab säilima kitsas tõlgendus ehk nõue, et oleks olemas reaalne sisuline seos asüülitaotleja ja turvalise kolmanda riigi vahel (perekondlikud sidemed, eelnev pikaajaline viibimine jne).	Teadmiseks võetud.